

MHB 1644

VAKOK VILÁGA

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének

FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor
A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének elnöke
Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtítkár
Szerkesztő Barna Zoltán

Kiadóhivatal:
Budapest XIV., Május 1. út 47.
Telefon: 210-440

XXXIX. évfolyam

1978. augusztus

ISSN 0209-6765

V A K O K V I L Á G A

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége folyóirata

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor elnök
 Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtítká
 Szerkesztő: Barna Zoltán
 Kiadóhivatal: 1146. Budapest, Május 1. ut 47.
 Telefon: 210-440
 210-449
 210-448
 210-447

T a r t a l o m j e g y z é k:

	oldal:
Dr. Vas Tibor: Az Országgyűlés Foglalkoztatási Rehabilitációs Albizottságának munkája	2
Elnökségi ülés	4
Megyei szervezeteink életéből:	
Molnár Zoltán: A Szabolcs-Szatmár megyei Szervezet kultúracsoportjának külső szereplései	5
Vigh Jánosné: Zala megyei tudósítás	6
Szemerédi István: "Vakok Napja" Tolna megyei Szervezetünkénél	6
Vak költők versei:	
Rácz J. Zoltán: Indiánsírató /Ballada/	7
Hans Helmut Trink: A vakok útja hosszú és nehéz volt. II. rész Hajdu Marianne fordítása	8
Dr. Katona Ferenc: A neveltetőnek már csak sirni lehet	9
Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat	
Néhány új rendelkezés a szerződéses és kártérítési jog köréből. I. rész	10
Kiss János: Törődjünk többet egészségünkkel	
A cukorbetegség. II. rész	11
Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat	
A főváros közlekedésének további ismertetése	13
Barna Zoltán: Zenei rovat	
A bécsi "Sängerknaben" kórus I. rész	14
Németh Tamás és Barna Mária hangversenyeiről	16
György Tamás: Technikai rovat	
A telefon. IX. rész	17
Pinviczki György: Zenekarunk és szólistáink Losoncon	17
Dénes József: Sportrovat	
Sakkhíradó	19
Felhívás, közlemények, innen-onnan	20

Dr. Vas Tibor:

Az Országgyűlés Foglalkoztatási Rehabilitációs
Albizottságának munkája.

Az Országgyűlés egészségügyi és szociális bizottsága 1977. elején létrehozta a címben szereplő albizottságot, /a továbbiakban: Albizottság/ amelynek e sorok írója is tagja. Az Albizottság vezetője Dr. Radnai Éva. A fogyatékosok rehabilitálásával foglalkozó nemzetközi szervezet 1970-ben a dublini közgyűlésén az 1980-ig terjedő időt REHABILITÁCIÓS DEKAD-nak nyilvánította és ezzel ráirányította a figyelmet erre a problémára. Becslések szerint kb. 500 millió azoknak a száma, akik valamilyen okból /érzékszervi hiány, gyengeelméjűség, mozgássérült, stb./ munkaképességükben viszonylag korlátozott személyek, tehát valóban egy igen fontos kérdésről van szó. Magyarországon csak a fiatal fogyatékosok száma kb. 300.000. Az ENSZ közgyűlése ezzel kapcsolatban az 1979. évet a "Gyermekek Nemzetközi Éve"-nek, az 1981. évet pedig a Fogyatékosok Nemzetközi Évének deklarálta, amikor a közgyűlés fel fogja mérni a rehabilitációs dekád eredményeit.

Az Albizottság területi munkacsoportokat hozott létre, amelyek a fővárosban és egyes megyékben vizsgálták a fogyatékosok helyzetét, oktatását, munkába állítását, stb. és külön munkacsoportot hozott létre, amely a fogyatékos ifjúság problémáját vizsgálta. Ez a munkacsoport minden érzékszervi hiány szerint szekciókat hozott létre. A látási fogyatékosok szekcióját e sorok írója képviselte. Megalakulásakor az volt a terv, hogy az Albizottság f. év júniusában befejezi munkáját, de a munkacsoportok és szekciók olyan gazdag anyagot gyűjtöttek össze és olyan szerteágazó feladatokat vázoltak fel, hogy az Egészségügyi és Szociális Bizottság vezetőjének, Dr. Pesta László elvtárs, országgyűlési képviselő indítványára az Albizottság tovább folytatja munkáját.

Az Albizottságban felvetett valamennyi témára e cikk keretében nem kívánok kitérni, néhány fontos kérdést emelek csak ki.

Általános követelményként jelentkezett, hogy hiányzik egy országos nyilvántartás a fogyatékosok különböző fajairól, a számokat csak becslés alapján statisztikai valósággal állapítják meg és így a feladatokat sem lehet pontosan kitűzni. Átfogó rehabilitációs törvényt kell alkotni, ez kitűzné a feladatokat, megállapítaná a módszereket és tisztázná a hatásköröket. Indokolt lenne egy csúcsszerv kijelölése, amely összehangolná a feladatok végrehajtását a különböző szervek között. Minthogy a törvény csak a kereteket határozná meg, további jogszabályokat is kellene alkotni, amelyek a konkrét feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás szerveiről és módszeréről rendelkeznének. El kell dönteni azt is, hogy a hatodik 5 éves tervben mennyit tudunk a feladatokból megvalósítani.

Az első alapvető feladat a megelőzés, amely már a fogamzás előtt kezdődik, folytatni kell a terhesség ideje alatt és a szülés után is. Ezért tartalmasabbá kell tenni a fogamzás előtti és a terhesség alatti tanácsadást, a szülés után pedig az újszülött, ill. a gyermek állandó és sokoldalú orvosi és védőnői ellenőrzését kell biztosítani. Ezért tartjuk fontosnak a gyermekszemészeti hálózat kiterjesztését és ezt a Nemzetközi Gyermekevben meg is kell kezdeni.

A második lépésként az oktatást említjük. Általában 1979-ben a gyógypedagógiai iskolák első osztályában is új tanterv szerint kezdődik az oktatás, amelynek alapja az általános iskolákban az 1973/79-es tan-

évtől bevezetett új tanterv. A gyógypedagógiai iskolák felső tagozatán is emelkedik az oktatás szintje. Ez megkövetelné a gyógypedagógiai tanárképzés reformját is. Megoldatlan probléma a többszörösen fogyatékosok és lényegében az értelmi fogyatékosok alapoktatása. Ennek a megoldását feltétlenül ki kell dolgozni.

A beiskolázás tehát olyan típusú iskolába történjék, amely fogyatékoság a tanulónál karakterisztikus. Természetesen menetközben, ha állapota változik, a változásnak megfelelő iskolatípusba kell átirányítani. Az általános iskola elvégzése lehetővé teszi a továbbtanulást már a látókkal közösen a középiskolákban, szakközépiskolákban, egyetemen és főiskolákon.

Az 1977. év végén megjelent Munkaügyi Minisztériumi rendeletek több ipari foglalkozást töröltek a szakmástitás köréből és ezekben megszünt az iparitanuló képzés. Ez kihat a látási fogyatékosok ipari képzésére, de más területeket is érint. Az Albizottság indokoltnak látja a fogyatékos ipari tanulók szakmai képzésének általános rendezését. Ezzel kapcsolatban új munkaterületeket is be kíván vezetni a fogyatékosok foglalkoztatásába.

A rehabilitáció és rehabilitáció központi feladata a fogyatékosok munkábaállítása. Népgazdasági érdek is, hogy a munkaképességükben viszonylag korlátozott személyek az egyéni képességeiknek és lehetőségeiknek megfelelő területen munkalehetőséget kapjanak. Az Albizottság indokoltnak tartja a baleset és rokkantjára vonatkozó jogszabályok átdolgozását és olyan ösztönző jogszabályok megalkotását, amelyek mind a járadékosokat, mind a vállalatokat érdekeltté teszi abban, hogy a járadékosok dolgozzanak. E vonatkozásban a népgazdasági, a csoport és az egyéni érdek összhangját kell megteremteni.

Indokolt a szervezett képesség vizsgálat, a pályaválasztási tanácsadás, az egyének pálya irányítása és tervszerű munkába helyezése. Célvállalatokat kell létrehozni, a bedolgozóit rendszert kell újjászervezni és kiszélesíteni /pl. a munkadaraboknak a dolgozóhoz való oda- és visszaszállítását/. A vállalatoknak dotációt, különböző adókedvezményeket és egyéb előnyöket kell biztosítani a foglalkoztatott fogyatékosok számától és fogyatékosági fokától függően.

A nemzetközi tapasztalatok szerint fokozódik a fogyatékosoknak a kvalifikált munkakörben való foglalkoztatása. Ilyennek tekintjük az egyetemet, a főiskolát végzetteket, vagy olyan tanfolyamok elvégzőit, amelyek alapján középfokunak minősített munkakörben dolgozhatnak /elektronikus számítógépek mellett dolgozó programozók, gyógymasszőr, stb./. E személyeknek a végzettségüknek megfelelő munkakörbe való elhelyezését is szervezeten kell biztosítani. Munkavégzésüknek személyi és tárgyi előfeltételeit is meg kell teremteni.

Szükséges a gyógyászati, oktatási és munkasegédesszközökkel való ellátás megjavítása. Ezen a téren meg kell valósítani a nemzetközi tapasztalatcserét és együttműködést. A segédesszközök terén az utóbbi időben hatalmas fejlődés tapasztalható nemzetközi viszonylatban. A technika fejlődése kedvezően hat új segédesszközök kifejlesztésére.

A rehabilitáció célja a fogyatékos személyek integrációja, vagyis a társadalmi életbe való beilleszkedésének elősegítése. Ennek érdekében propagandát kell kifejteni mind a társadalom, mind a fogyatékos személy irányában. A fogyatékos akarjon dolgozni és beilleszkedni a társadalomba, a társadalom pedig fogadja őt be és biztosítson számára munkát. A propaganda és felvilágosító munkában fontos szerepe van a rádióknak, a televízióknak és a sajtónak, valamint a különböző társadalmi szervezeteknek /Vöröskereszt, Nótanács, Szakszervezetek, stb./.

A rehabilitáció munkáját elősegíti a nemzetközi együttműködés és tapasztalatcsere, ezért indokolt többek között a Vakság Megelőzésének Nemzetközi Szervezetén belül a magyar nemzeti tagozat létrehozása.

Megemlítjük még, hogy a Gyermekek Nemzetközi Evét előkészítő Bizottság elfogadta javaslatunkat és felkérésére a Szolidaritási Alap terhére A-vitamint és antibiotikumot fogunk küldeni a fejlődő országokba a xerophtalmia megelőzésére, ill. a trachoma gyógyítására.

Mindezek alapján megállapíthatjuk, hogy Pártunk és Kormányunk megkülönböztetett figyelmet szentel a fogyatékosok helyzetének megjavítására.

- . . . -

Elnökségi Ulés

Szövetségünk Központi Elnöksége 1978. június 22-én Ulést tartott. Jelen voltak: Dr. Vas Tibor elnök, Dr. Bódi István főtítkár, Dr. Jáksó László, Kalapos Béláné, Kuminka Györgyné, Pinviczki György, Dr. Solymos Gyula, Dr. Szabó Károly, Szemerédi István, Dr. Szigeti György, Zichó József elnökségi tagok, Daru Geróné osztályvezető-helyettes, Barna Zoltán, lapunk szerkesztője és az első napirendi pont tárgyalásánál Z. Kovács Bertalan, a Bács-Kiskun megyei Szervezet títkára.

Dr. Vas Tibor elnök megnyitójában ismertette a tanácskozás napirendi pontjait és felkérte Z. Kovács Bertalan, Bács-Kiskun megyei títkárt, hogy tartsa meg beszámolóját.

A referátumból kitűnt, hogy a megyei szervezetnek 397 tagja van, ebből 15 gyengénlátó. A megyében munkanélküli nincs, több mint harmincan dolgoznak, mint kefekötők, telefonkezelők és gyógymasszőrök. Munkaerőhiány van, gyógymasszőröket, telefonkezelőket tudnának elhelyezni.

A családlátogatás és a tagszervezés nagyon lassan halad, mert a megyében rosszak a közlekedési viszonyok. A tanyákon élő sorstársakat ezért igen nehéz felkeresni és tagjaink sorába állítani. A Vöröskereszt, a Hazafias Népfront, a tanácsok hatásos segítsége szükséges ahhoz, hogy a tagszervezés, családlátogatás terén Bács-Kiskun megyében jobb eredményt lehessen elérni.

Dr. Jáksó László javasolta, hogy a szomszédos megyék elnökségei a tagszervezésben, családlátogatásban nyújtsanak segítséget a Bács-Kiskun megyei Szervezetnek. Az indítványt az elnökség elfogadta. A terület a beszámolót tudomásulvette.

A második napirendi pontban a Budapesti és Pest megyei Szervezet körzeti csoportjainak, valamint a vidéki megyei szervezetek által irányított körzeti csoportoknak a működési szabályzat-tervezetét tárgyalták meg. Az anyagot a Központi Elnökség minden tagja írásban megkapta. Szóbeli kiegészítést Daru Geróné osztályvezető-helyettes fűzött a tervezethez. A Központi Elnökség a szöveget csekély módosítással elfogadta.

A harmadik napirendi pontban a Lakáskijelölő Bizottság ez évi javaslatát hallgatta meg a Központi Elnökség. Az írásbeli előterjesztéshez szóbeli kiegészítést Szemerédi István, a bizottság elnöke fűzött. A Központi Elnökség alapos vita után a javaslatot jóváhagyta és elfogadta.

Ezután néhány bejelentésre került sor. A Központi Elnökség egyebek között úgy határozott, hogy az 1973. őszén sorrakerülő titkári adminisztrátori értekezlet kétnapos lesz.

A testület tanácskozása Dr. Vas Tibor elnök zárszavával véget ért.

- . . . -

Megyei szervezetek életéből

Molnár Zoltán:

A Szabolcs-Szatmár megyei Szervezet kulturcsoportjának
külső szereplései.

Fellépéseinken az igényesebb zenei műfaj megszólaltatásának nemes, de nem könnyű feladatát énekkarunk sikeresen vállalta. Ezért elsősorban karnagyunkat, Kovács László tanárt illeti az elismerés, aki fáradtságot nem ismerő munkával, a nehéz percekben is lelkesítő magatartásával segítette az együttest. Természetesen dicséret illet minden dalostársat is. Előadásukban felcsendült Rossa Ernő: Hajnalozó, Járdányi Pál: Barna kislány szoknyája című népdalfeldolgozás és Balázs Arpád: Dalol az ifjuság című indulója.

Az elhangzott öt vers közül négynek írója a XX. szd. költője. Egyebek között szavaltak Molnár Zoltánné és Vass Klára. A három jelenet közül legnagyobb sikere a debreceni Dongó Színpad műsorából vett jelenetnek volt. Címe: Szimulálni tudni kell. Közreműködtek: Bodó István, Molnár Zoltánné, Molnár Zoltán, Nagy Sándor, Oszlászki Imre, Tóth János és Urr Julianna. Böven jutott a tapsból a szólószámok előadóinak is.

Kalapos Béláné sanzon- és magyarnóta csokra, Molnár Zoltán zongorajátékában felcsendülő régi filmelágerek, a keringők, melyeket Tóth László adott elő tangóharmonikán - aki szépen énekelt nótacsokrot is - nagy tetszést arattak.

Az énekkart Kulcsár Gabriella, a szólistákat Molnár Zoltán kísérte zongorán.

A szereplések zömére május hónapban került sor. A sóstói Szociális Otthon lakóit 9-én látogattuk meg műsorunkkal. Varró János titkár üdvözlő beszédében emlékezett 1945. május 9-e történelmi eseményeire. Boldogan köszöntötte a 33 éves békét, mely értelmet ad az építő, alkotó munkának, nyugalmat biztosít a megfáradtagnak. Külön üdvözölte az édesanyákat, nagymamákat. Köszönetet mondott annak a négy ápolónővérnek, aki hivatástudattal végzett felelősségteljes munkája mellett szívesen énekel velük, s ezzel komoly segítséget nyújt a kórusuknak.

Bár az otthonnak ez már a harmadik programja volt aznap, mégis a zsufolt teremben alig akadt hely Pali bácsi toloszékének. Emellett növelte szereplőkedvünket az izesen elkészített vesevelő is. Jólesett tapasztalnunk, hogy ezek a kedves emberek ezuttal sem csalódtak bennünk.

A vásár sornaményi körzeti csoport 13-án fogadott bennünket. A reprezentív környezet felvillanyozta a társaságot. Sajnos kisszámú közönségünk volt, aminek az lehetett a magyarázata, hogy a középiskolások ezen a napon ballagtak. 21-én a Hajdu-Bihar megyei Szervezet vendégei voltunk. /Erről lapunk részére Debrecenből várható tudósítás./ Évadzáróként június 4-én Egerben vendégszerepeltünk. Reméljük minden alkalommal helyt álltunk a mindig igényes közönség előtt.

Vigh Jánosné:

Zala megyei tudósítás

Május 16-án, kedden került sor Nagykanizsán az új irodahelyiség ünnepélyes átadására, melyen részt vettek a Megyei és Városi Tanács, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége és a Megyei Szervezet képviselői.

Dr. Németh Imre, a Zala megyei Tanács VB Egészségügyi Osztálya Szociálpolitikai Csoportjának vezetője ünnepélyesen átadta a szervezet vezetőségének az új helyiséget. Megemlítette, hogy ez nem végleges megoldás, mert ha lehetőség nyílik arra, hogy a Szövetség olyan helyiséget kapjon, ahol nemcsak az ügyfélforgalmat bonyolíthatják le, hanem kisebb összejöveteleket, klubdélutánokat is tarthatnak, úgy ennek megszerzését támogatni fogják.

Köszönetet mondott Nagy Kálmán elvtárnak, a Nagykanizsai Városi Tanács VB Igazgatási Osztálya vezetőjének, aki a helyiséget kiutalta. Nagy elvtárs arra is tekintettel volt, hogy a Megyei Szervezet új irodája a városközpontban, jól megközelíthető helyen legyen.

A városi Tanács Szociálpolitikai Csoportjának két nődolgozója és Szlivka Sámuelné adminisztrátor megvendégelte az átadási ünnepségen megjelenteket.

Dr. Bódi István - a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének főtitkára - és Illés Imre megyei titkár megköszönte mindazon személyeknek a munkáját, fáradozását, akik lehetővé tették, hogy a megyei szervezet új helyiségbe költözhessen.

.

Szemerédi István:

"Vakok Napja" Tolna megyei Szervezetünkénél

Azt tartja a közmondás, hogy a májusi eső aranyat ér. Az idén mintha kissé több "arany" hullana a kelleténél. Május 18-án is záporok pásztázták Dunántul legszebb tájait, mégis jókedvűen utaztunk Dombóvárra Dr. Bódi István főtitkárral, hogy résztvegyünk - az immár hagyományossá vált - "Vakok Napja" ünnepségen. Tolna megyei szervezetünk évről-évre, tavasszal rendezi meg, nagy sikerrel, a "Vakok Napját".

Ahogy Dombóvárra érkeztünk, az adminisztrátorral néhány szakmai kérdést megtárgyaltunk, majd kimentünk Gunaras gyógyfürdőre, amely Dombóvártól mintegy 4-5 km-re van. Néhány évvel ezelőtt a környéken olajat kerestek, s a furások nyomán 76-os gyógyviz tört fel. Gyógyhatása a harkányiéhoz hasonló. A csodálatosan szép környezetben télen, nyáron használható gyógyfürdőt és szállodát építettek. A medencéből leengedett vizet egy mesterségesen létrehozott csónakázó tóba vezetik.

Május 18-án, a "Vakok Napján" a vakok és gyengénlátók vették birtokukba a gyógyfürdőt. Sétálgattak a nagy parkban, voltak, akik fürödtek, mások asztalokhoz ülve beszélgettek. Mi is hozzájuk csatlakoztunk a főtitkár elvtárral és elbeszélgettünk velük. Ez a kirándulás sokak számára felejthetetlen marad. Délután 3-kor kezdődött az ünnepély a dombóvári Vasutas Klub kulturtermeiben, amelyet zsefolásig megtöltött a megyébe érkezett tagság.

Megható jelenet volt, ahogy a kis óvodások, iskolások verseikkel, zeneszámaikkal kedveskedtek és üdvözölték a 60. születésnapját ünnep-

lő szövetséget. Műsorukon átsugárzott a szeretet, nevelők, oktatók - minden bizonnal - az emberek megbecsülésére, tiszteletére tanítják őket. Nagy Györgyné, a megyei szervezet titkára, megköszönte közreműködésüket és felkérte a főtitkár elvtársat az Unneoi beszéd megtartására. Az előadó a 60 esztendő jegyében megemlékezett a szövetség fennállása óta kifejtett tevékenységéről. Hangsúlyozta, hogy különösen a felszabadulás óta eltelt időszak mondható eredményesnek, mert tagjaink megélhetése biztosított, életszínvonaluk, szociális helyzetük állandóan javul. A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, megyei szervezetein keresztül a családlátogatások kapcsán, ugyszólván minden taghoz eljut és ha szükséges, segítséget nyújt. Megemlítette a jövő feladatait, amelyeknek megvalósításához nemcsak az elnökség, hanem az egész tagság közös munkájára van szükség.

A kül- és belpolitikai tájékoztatót Kurucz József, a Hazafias Népfőnt járási titkára tartotta. A nemzetközi helyzetet átölelő, igen tartalmas politikai tájékoztató kiemelte a béke hónap jelentőségét, hangsúlyozta az emberiség békevágyát és felhívta a figyelmet arra a küzdelemre, amelyet a Szovjetunió és a szocialista államok kormányai folytatnak a leszerelés megvalósításáért, a tömegpusztító fegyverek gyártásának eltiltásáért.

Ezután a megyei szervezet kulturcsoportja változatos, színes műsort adott. Versek hangzottak el, magyar nóták csendültek fel, amelyeket a közönség nagy tapsal köszönt meg. Igazán jó hangulatban, közös halva-
csorával ért véget az idei "Vakok Napja" Dombóvárott.

- . . . -

Vak költők versei

Rácz J. Zoltán:

Indiánsirató /Ballada/

Indián
Indián testvérem, - mi bajod,
Miért könnyes a szemed?
Indián testvérem, mi bajod,
Miért van bilincsbén a kezéd?
Indián testvérem, mi bajod?
Mitől véres a hátad?
Indián testvérem, mi bajod?
Ki dulta fel a házad?

Csak jöttek, csak jöttek, tűzvonta hajókon,
Mi álltunk, és vártunk, némán a partokon.
Meggyilkolták három gyermekem,
Meggyalázták lányom, hitvesem,
Porig égett a házam,
Korbács mérte a vállam.

Refr: Indián testvérem, mi bajod?
Miért könnyes a szemed?
Indián testvérem, mi bajod?
Miért van bilincsbén a kezed?
Indián testvérem, mi bajod?
Mitől véres a hátad?
Indián testvérem, mi bajod?
Ki dulta fel a házad?

Csak álltam, csak álltam, a füstölgő romokon,
Már tudtam, már tudtam, hogy nem lesz itt irgalom.
Megmarkoltam jól a fegyverem,
Jó pár sápadt arcot megöltem.
Sokat porig aláztam,
De nyugalmam mégsem találtam.

Refr: Indián testvérem, mi bajod?
Miért könnyes a szemed?
Indián testvérem, mi bajod?
Miért van bilincsbén a kezed?
Indián testvérem, mi bajod?
Mitől véres a hátad?
Indián testvérem, mi bajod,
Ki dulta fel a házad?

Csak nézem, elnézem a futó felleget,
Már érzem, már érzem, hogy vége mindennek.
Elfogtak, és most látom felkötnék,
Akkor kiirtották népemet.
És azt kérdik, miért öltem?

- . . . -

Hans Helmut Trink:

A vakok útja hosszú és nehéz volt

/II. rész/

/Megjelent az "Unser Schaffen" 1973. áprilisi számában./
/Fordította: Hajdu Marianne/

Nos még egy pár érdekes adat: A középkorban kezdtek ismét arra gondolni, mindenestre csak nagyon szórványosan - és ezeknek a "gondolkodóknak" nagyon rossz lehetett a lelkiismerete- hogy a vakok testi egészségére nagyobb gondot fordítsanak. Néha akadt egy-egy uralkodó fejedelem, aki egy hadjárat után a "saját" vakjait gondozta és táplálta. Így IX. Lajos, a "szent" már 1260-ban, Párizsban berendezett egy menedékhelyet a keresztes hadjáratból megvakultán visszatért harcosai részére. Ez a legrégebbi menedékhely, ma is mint intézmény áll az idősebb vak férfiak és nők gondozására.

Megrázó, hogy az egész középkorban semmi vagy semmi említésre méltó nem történt a vakok érdekében.

Azok, akiket a "kegyes" sors nem ajándékozott meg megértő és anya-

gilag tehetős szülőkkel, hogy megfelelő nevelést és képesítést kap-
hassanak, látó embertársaik részvételére voltak utalva. A vakok oktatá-
sa az újabb időkre maradt. Abban sok "gondolkodó" nem kételkedett, hogy
a nemlátók éppoly képzetek, műveltek és tehetségesek lehetnek, mint
a látók. Tudományban és művészetben minden időben, számos helyen vol-
tak kiemelkedő vak egyéniségek. Természetesen ezek különleges tehet-
ségű emberek voltak.

Ezek után rögtön felvetődik a kérdés; létezik-e ember napjainkban,
aki ne tett volna valamit vak szomszédjáért, vagy ne törődött volna
vele erejéhez mérten. El tudják-e képzelni, milyen volt a vakok sorsa
az előző évszázadokban. Ez a gondolat megráz bennünket.

Ha valaki a "néphez" tartozott, annyit jelentett, hogy keményen
dolgozott naponta 12-14-16 órán keresztül és így is csak a legszüksé-
gesebbet kereste meg a létfenntartásához. A parasztok a földeken uraik
jobbágysai voltak, ami annyit tesz, hogy nemcsak a jószágaik és javaik,
hanem az életük is uraik tulajdonát képezte. Egy életen keresztül kel-
lett robotolniuk és ha uraiknak egy bódult hangulatukban eszükbe ju-
tott, hogy a szomszédos várat megtámadják, a jobbágyoknak kellett el-
viselniük uraik perpatvarait. Csak azt a pár rongyot mondhatták magu-
kének, amely testüket fedte. Így ezektől az emberektől nem lehetett
rossznéven venni, hogy éppen a hozzájuk legközelebbállókhoz voltak i-
gen kemények. Ha egy ilyen hozzátartozó éppen a vakság miatt nem volt
képes hasznothajtó munkát végezni, akkor az a kevés civilizáció is meg-
szűnt, amire az ember számíthatott és a vadontörvénye lépett életbe.

A városokban sem volt sokkal jobb a helyzet, mint a földeken, de
mivel ott több ember élt egymás mellett és egyesek készek voltak arra,
hogy a kevesükből valamit adjanak, így a vakok legalább koldulhattak,
hogy életben tudják magukat tartani.

Jogtalanabb volt a vak ember a földeken, kiszolgáltatottabb, mint
egy ember tulajdonát képező állat. Ha egy jobbágy szükségből elvette
urának valamilyen tulajdonát, vagy politikai okokból veszélyessé vált
földesurára, akkor a büntetése a "megvakítás" volt. Az inquisitorok
gazdag lehetőséget találtak az ilyen büntetések végrehajtására. Ki me-
részelt ezek után a kegyvesztetteknek segítő kezét nyújtani. A megva-
kítás a legkeményebb büntetés volt a halálbüntetés után, amit még kin-
vallatás előzött meg. A "hatalmasok" már akkor úgy gondolták, hogy a
vakság a halál mellett a legrosszabb büntetés. A vak egyedül volt, ön-
magára utalva, jobban vagy kevésbé keserves módon kiszolgáltatva az em-
beriségnek. Az elmúlt századokban ezeket a szenvedéseket nem egyedül
a sors mérte a vakokra, hanem az embertelenség is.

- . . . -

Dr. Katona Ferenc:

A neveltetőnek már csak sirni lehet

1978. június 22-én délelőtt tragikus hirtelenséggel indult el
Dr. Brachfeld Siegfried a "minden élők útján". Élete fonala megsza-
kadt a nagy neveltetőnek, aki már életében megjárta a poklot.

15 éves korában élte át ama 1933. évi januári napot, amikor a
barnaingesek borították tizenkét évi éjszakát szülőhazájára, Német-
országra. 1942-ben Magyarországra, apja szülőföldjére toloncolták.

Magyarul semmit nem tudott, de második hazáját elsőként szerette meg. 1950-ben a fogságból hazatérve dolgozni kezdett, és a Szikra nyomda raktárának segédmunkásából csakhamar a Magyar Rádió német nyelvű hír-olvasója, majd riportere lett.

Az "lföldön készített riportot egy tsz-taggal, aki elmesélte, hogy a nemrég megalakult tsz nyújt elég jövedelmet a kilenc "család" etetésére. Ezt Siggí úgy fordította németre: lám a magyarországi török uralom itthagya a nyomát, mert van még magyar paraszt, akinek kilenc felesége van. Másnap nevetett az egész rádió, és ez szombaton már elhangzott a "Tarka-barka" című műsorban. Brachfeld Siegfried humorista lett. Neveltetve, szeretettel mutatott rá édes "apaföldjének" kinövő hibáira. A rádió és a tévé sokszor közvetítette humoros konferanszióját. A Budapesti Rundschau-ban ismert rovatát "Egy kicsit magyarul" nevette a németül olvasó Európa. Ismerték Lipcsében, Weimarban, Berlinben, Kölnben, Bonnban és Bécsben. Tagja volt a budapesti Vidám Színpadnak. Járt a világot a Magyarok Világszövetsége nevében, hogy megnevetesse a netán borus arc elszakadt hazánkfiait. 1977. februárjában szövetségünk Május 1-uti székházában is fellépett, derüt hozva sorstársainknak. Ugyan-ez év márciusában Dr. Keresztury Dezső professzorral együtt láttuk ismét. 1977. április 3-án vette át a Parlamentben a Munka Érdemrend ezüst fokozatát, és 1975. szeptember 22-én nyújtotta át neki az NDK nagykövete a Népek Barátsága ezüst érmét.

A jellegzetes nevetetőtől könnyel szemünkben veszünk búcsút, de szívünkben itt él tovább, őrizzük emlékét és tudjuk, hogy halála mindannyiunknak örök veszteség.

- . - . -

Dr. Falvai Ferenc:

Jogi rovat

Néhány új rendelkezés a szerződéses és kártérítési jog köréből.

/I. rész/

Ez év március 1-én lépett hatályba az 1977. évi IV.sz. törvénnyel módosított és egységes szerkezetben közzé tett polgári törvénykönyv. Az új polgári törvénykönyv /Ptk./ számos változást, illetve korszerűsítést hozott polgári jogunk szerződéses, illetve kártérítési szabályai körében is. E rendelkezések állampolgárokat leginkább érintő vonatkozásait az alábbiakban ismertetjük:

A módosított Ptk. lehetőséget ad arra, hogy a különböző vállalatok és intézmények által kibocsátott u.n. általános szerződési feltételek egyoldalú rendelkezései bírói úton megtámadhatók legyenek. Számos esetben ugyanis a kérdéses szolgáltatás tekintetében kizárólagossági joggal rendelkező vállalat / rendszerint közüzem, pl. Elektromos Művek, Gázművek stb./ olyan egyoldalú rendelkezéseket foglalt szerződési feltételeibe, amelyek egyoldalú előnyt kívánnak biztosítani az üzemeltető, illetve szolgáltató vállalat részére. Ennek a hátrányos helyzetnek ellensúlyozása érdekében a Ptk. úgy rendelkezik, hogy ha a jogi személy szerződéskötéskor olyan egyoldalúan meghatározott általán-

nos szerződési feltételeket használ, amelyek részére indokolatlan, egyoldalu előnyt biztosítanak, a sérelmes kikötést a külön jogszabályban meghatározott állami, vagy társadalmi szerv a bíróság előtt megtámadhatja. A bíróság a megtámadás alapossága esetén a sérelmes kikötés érvénytelenségét általános hatállyal megállapíthatja. Azt is kimondja továbbá a módosított Ptk., hogy amennyiben az általános szerződési feltételek szerint a már megkötött szerződés a jogi személy részére indokolatlan egyoldalu előnyt biztosít, s a sérelmet szenvedő fél a szerződést a bíróság előtt ugyancsak megtámadhatja.

Az általános szerződési feltételek bíróság előtti megtámadására egyébként a jogszabály a legfőbb Ügyészt, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottságot, a Szakszervezetek Országos Tanácsát, továbbá szakmai szakszervezetek elnökségét, valamint a minisztereket és országos hatáskörű szervek vezetőit, valamint a Fővárosi és megyei Tanács végrehajtó bizottságait jogosítja fel, továbbá utalást tartalmaz arra, hogy ilyen jogosultsággal a jövőben az állampolgárok egyes érdekképviselőit ellátó országos szervek is fognak rendelkezni. E rendelkezés az indokolatlan erőfölényből adódó hátrányos helyzet kiküszöbölésére alkalmas, védi az állampolgárok egyes csoportjait, sőt adott esetben magát az egyes állampolgárt is. A bírói gyakorlat fogja kialakítani azt a területet, amelyen e jog által biztosított lehetőség valóban érvényesülni tud.

Az előbbi általános jellegű témához kapcsolódóan, de lényegében azonos cél szolgálatában tartalmaz a Ptk. külön rendelkezést a külön szerződés-típusként szabályozott közszolgáltatási szerződés szabályozásával. A közművesítés, illetve általában a technikai felszereltség szintjének emelkedése egyre nagyobb szerephez juttatja az u.n. közmű vállalatokat, amelyek tömegesen kerülnek jogviszonyba szolgáltatásaik révén a lakossággal. Eppen e tömeges jellegre tekintettel rendelkezik úgy a Ptk., hogy a szerződéses jogviszony külön szerződés nélkül is magával a szolgáltatás megkezdésével, illetve igénybevételével létrejön. További rendelkezés, hogy a szolgáltató a szerződés megkötését csak jogszabályban meghatározott esetekben tagadhatja meg, illetőleg a szerződés tartalmát csupán jogszabályban meghatározott feltételektől teheti függővé. A szolgáltató teljesítést csak jogszabályban meghatározott esetekben szüntetheti meg, illetve korlátozhatja, vagy mondhatja fel magát a szerződést. E rendelkezések a közérdeket domborítják ki, háttérbe szorítva ehhez képest a közszolgáltatást végző vállalat esetleges csoportérdekét, valamint az egyéb magánérdeket is.

/Folytatjuk./

- . . . -

Kiss János:

Törődjünk többet egészségünkkel!

A cukorbetegség

/II.rész/

"...Hogy ön is teljes értékű életet élhessen..."

/Johlin/

A cukorbetegség kezelésének alapvető célja az anyagcsere egyen-

súlyának stabilizálása. Ezt diétás és gyógyszeres terápiával lehet elérni. Néha elég a diétás kezelés is, máskor azonban a diéta mellett a hiányzó inzulint kívülről kell injekció formájában pótolni. A diéta betartása a gyógyszeres kezelés mellett is elengedhetetlen, eltekintve attól a kevészámu betegről, aki csak diétás kezeléssel is egyensúlyban tartható. Ez inkább idősebb korban fordul elő.

A diétás kezelés.

A diétás kezelésnek két feladata van. Az első, hogy a beteg csak annyi szénhidrátot vegyen magához, amennyit a szervezete fel tud használni. A másik feladata az, hogy a táplálék biztosítsa a beteg munkájától függő napi kalóriaszükségletét.

A napi elfogyasztható szénhidrát mennyiségét az orvosnak, illetve a kórházi osztálynak kell meghatározni.

Rendszeres vérvizsgálatokkal ellenőrizni kell, hogy a beteg a beállított szénhidrát mennyiséggel egyensúlyban tartható-e.

A napi elfogyasztható szénhidrát mennyiségét táblázat segítségével lehet kiszámítani. A táblázat az élelmiszerek száz grammra vonatkozó szénhidrát tartalmát adja meg. E táblázatok gyógyszerházakban beszerezhetők. A diétás cukorbeteg fogyasztson sok fehérjét tartalmazó ételt és minél több zöldségfélét. Ez utóbbiakban ugyanis igen kevés a szénhidrát, de vitaminokban, fehérjékben és ásványi sókban igen gazdagok. Régebben még elfogadott volt az a nézet, hogy a zsíros ételek fogyasztása a cukorbeteg számára előnyös, ma már tudjuk, hogy a zsírban gazdag ételek az anyagcsere-egyensúlyra kedvezőtlen hatásuk és emellett a hízást is elősegítik. Tudnunk kell azonban, hogy nagyon egészséges a zsírnasok, elsősorban a sovány husok és felvágottak fogyasztása.

Az étkezésbe nagyon jól beiktathatók a különféle diétás készítmények is. Ezek mesterséges édesítő szerekkel készülnek, mégis tulzott fogyasztásuk a cukorszint egyensúlyát befolyásolhatják, ugyanis lebomlásuk során egy részük a szervezetben glucozzá alakul. Ezeknek a cikkeknek ma már nagy választékát találjuk az élelmiszer boltokban, ez is megkönnyíti a betegek egyébként nem könnyű diétás étkezését.

Gyógyszeres kezelés.

A legtöbb betegnek a diéta mellett gyógyszereket is kell szednie cukorszintje egyensúlyban tartásához. Az antidiabetikumoknak az inzulin termelés csökkentése a feladatuk.

A Magyarországon forgalomban lévő készítmények a következők: Bucarbán, Ordian, Oterben, Gilemall.

Hízásra hajlamos, elhízott betegeknél ezen készítmények valamelyikét szokták kombinálni az Adebit nevű gyógyszerrel, amely az ő esetükben segíti az anyagcsere egyensúly stabilizálását.

Hazánkban néhány külföldi készítmény is beszerezhető megfelelő indokkal, de ezek hatása nem múlja felül a hazai gyógyszereket.

Inzulin-kezelésre akkor van szükség, ha tablettával és diétával nem biztosítható a beteg anyagcsere egyensúlya.

A gyógyszergyárak igen sok inzulin-készítményt állítanak elő és ha arra szükség van a magyar inzulinok mellett a külföldi készítmények is beszerezhetők. Az inzulint a beteg injekció formájában adja be magának. Ügyelni kell a fertőtlenítéssel kapcsolatos előírások szigorú betartására. Figyelni kell arra is, hogy az injekciók változó helyekre kerüljenek, ezzel megelőzhetjük az esetleges gyulladásokat.

Az injekciós-kezelés mellett különösen fontos a napi ötszöri-hét-szeri étkezés betartása.

Önkontrollálásra a gyógyszerárakban beszerezhető Biopan " g papírcsik", amely a vizeletbe mártva jelzi a cukor jelenlétét. Ilyenkor azonnal orvoshoz kell fordulni.

Hypoglicaemia

Hypoglicaemiának nevezzük a vércukorszint hirtelen leesését. Ez inzulin-kezelés mellett fordul elő. Tünetei: nagyfoku éhségérzet, remegés, izomgyengeség, verejtékezés, olykor kettős látás, stb. Ilyenkor azonnal kockacukrot, vagy szénhidrát tartalmu italt kell fogyasztani. A hypoglicaemia megszüntetésére, de csak erre a célra legmegfelelőbb a közértekben kapható corvital. Ezért helyes, ha a cukorbeteg mindig tart magánál cukrot.

A kezelés csak akkor mondható sikeresnek, ha a beteg jól érzi magát, munkáját különösebb nehézség nélkül el tudja végezni, és a vizeletében nincs cukor.

A diabetes szövődményei

Elsősorban az érrelmeszesedés az a szövődmény, amely a legtöbb panaszt okozza. Az érrendszeri károsodásokkal magyarázható a gyakran látásromláshoz vezető retinitis is. Ezért fontos, hogy a cukorbeteg rendszeresen ellenőriztesse szemének állapotát.

Rövid tanácsok!

Életmódja legyen kiegyensúlyozott!
Sokat mozogjon, nem versenyszerűen, de sportoljon!
A gyógyszereket a nap azonos idejében szedje!
Kristályos inzulin beadása után 20, elhuzódó hatás után pedig 60 perc múlva étkezzék!
Ápolja és ellenőriztesse fogait!
Óvja és ápolja bőrét!
A cukorbeteg csak két műszakban foglalkoztatható és veszélyes munkakörben nem dolgozhat!

- . . . -

Gerdelics Ferenc:

Közlekedési rovat

/VISELD A FEHER BOTOT!/
/

A főváros közlekedésének további ismertetése

Budapest 523,2 négyzetkilométeres területét több, mint száz autóbusz, 40 villamos, két metró, a milleneumi földalatti, három helyiérdekű vasut, a fogaskerekű vonala hálózza be. Továbbá Pest belső területén kilenc trolibusz járatot létesítettek. Kevesen tudják, hogy a mértani középpontja nem a város belső részén, hanem a X. kerületben lévő Martinovics téren van. A Duna kisebb hajlatokkal észak-dél irány-

ban azeli át Budapestet. Nyugati, vagyis a jobb partján terül el Buda hat kerülete: I., II., III., XI., XII. és a XXII. kerületek. A keleti, vagyis a bal parton terül el Pest 16 kerülete: IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XIII., XIV., XV., XVI., XVII., XVIII., XIX. és XX. kerületek. A déli Csanakötő vasúti hid után ágazik el az u.n. sorokai Dunaág, ami délre 45 kilométer távolságban Ráckevidnél egyesül ismét a főággal. A XXI. kerület Csepel, a Csepel-azület északi részén fekszik.

A város egyik legfontosabb utvonala a Nagykörút, amelyen a 12-es autóbusz, valamint a 4-es és 6-os villamos közlekedik. A körút részei a következők: Szent István krt., Marx tér, Lenin körút, József körút, Ferenc körút. A kör tulajdonképpen - a Petőfi hid után - Budán folytatódik: Bocskay ut, Budaörsi ut, Alkotás utca, Krisztina körút, Moszkva tér, Mártírok utja, mely a Marzit hiddal a Szent István körúthoz csatlakozik.

A kör budai részéhez kapcsolódnak a Budaörsi utnál az M 1-es, M 7-es és 70-es, valamint a 6-os fő közlekedési utvonalak.

A 2-es fő közlekedési ut az észak-dél irányú Váci uton éri el a körutat a Marx térnél, a pesti oldalon. A 3-as fő közlekedési ut keleti irányból a Kerepesi- és a Rákóczi uton a Blaha Lujza térnél érinti a körutat. A 4-es fő közlekedési ut délkeleti irányból a Ferihegyi Repülőtér mellett elhaladva az Űllői utnál csatlakozik a József körút és Ferenc körút találkozásához. Az 5-ös fő közlekedési ut a Sorokai uton át a Petőfi hid pesti hídfőjénél, a Boráros térnél csatlakozik a körúthoz.

A város közlekedésének tengelyében haladó kelet-nyugati főutvonal részei /nyugatról kelet felé/: Budakeszi ut, Szilágyi Erzsébet fasor, Moszkva tér, Krisztina körút, /Déli pályaudvar/, Attila körút, Erzsébet hid, Szabadsajtó ut, Felszabadulás tér, Kossuth Lajos utca, Rákóczi ut, Baross tér, /Keleti pályaudvar/, Kerepesi ut.

A Baross térnél északkeleti irányban ágazik el a Thököly ut, ami a Bosnyák tértől a Csömöri uton tovább haladva az ujjpalotai lakótelepet köti össze a belvárossal.

/Folytatjuk/

- . - . -

Barna Zoltán:

Zenei rovat

A bécsi "Sängerknaben" kórus

/Megjelent az "Unser Schaffen" című folyóirat 1977. év májusi számában./

Fordította: Hajdu Marianne

/I. rész/

Sokan vannak, akik magasra értékelik az elmúlt idők tanuit, egy letűnt korszak muzeális tárgyait, érdekes maradványait. Az azonban ritkán sikerült, hogy a hagyományt, mint élőt jelenünk életterébe és életstílusába átmentsük. De van erre is egy kivétel, egy szerencsés példa, egy régi tiszteletreméltó intézmény, melynek sikerült a követelményekhez és egy új kor lehetőségeihez alkalmazkodnia, felújítania év-év

századokon át megőrzött sajátosságát.

Ezt a rendkívüli példát a bécsi "Sängerknaben" kórus nyújtja. Napjainkban ők Ausztria "énekes követei", kik repülőgépekkel, óriási óceánjárókkal sietnek kontinensről-kontinensre, hálókocsik és autóbuszok viszik őket városról-városra, hangversenyek színhelyére. De Bécsben is felcsendül az otthonmaradottak tiszta hangja, mint évszázadokkal azelőtt a "Hofburg" /császári udvar/ kápolnájában. A császári és királyi várban ezt az "Isten házat", mint a bécsi nagy zenei hagyományok bölcsőjének tekintjük. Ebben a templomban kezdődött - I. Miksa császár idején - a "Sängerknaben" kórus története.

I. Miksa, a humanista és művész, a császári trónon 1498. július 7-én parancsot adott ki, hogy a bécsi királyi vár kápolnájában kórust szervezzenek. Mind a hangszeres zenészek, mind ennek a kornak énekesei Hollandiából jöttek, ahol Miksa császár a zene ápolásának és a kóruséneklésnek új stílusát ismerte meg. Abban az időben Hollandia a világ vezető zenei hatalma volt. Egy évszázaddal később a holland művészek elsőbbségét átvették az olaszok a császári udvar zenekarában is. Éppen a császári és királyi udvar zenekarának munkája segítette elő, hogy az elkövetkező időkben Ausztria és maga Bécs a zenei életben vezető szerephez jutott. A császári zenekar vezetése már a kezdet kezdetén osztrák kezekben volt. Georg Slatkonia /1456-1522/ volt az első karmesterük. Egy személyben volt Bécs püspöke és karmestere. Ő volt, aki a nagy Paul Hofhaimert, mint orgonistát az udvar zenekarába hívta. Hogy a zene ápolásának központja továbbra is a Habsburg udvarban maradt, az természetes volt. Christoph Willibald Gluck /1714-1787/ az opera nagy újjáalakítója, a leggazdagabb, legtermékenyebb éveit, mint udvari zeneszerző Bécsben töltötte és mint ilyen a császári udvar zenekarának munkájában igen tevékenyen vett részt. Ez az alkotó tevékenység volt jellemző Wolfgang Amadeus Mozart-ra /1756-1791/ is, akit 1787-ben császári udvari zeneszerzővé neveztek ki. Joseph Haydn /1732-1809/ is ebben az összefüggésben említhetjük meg. Ő maga és fivére Michael nem a császári és királyi vár kápolnájához tartoztak, hanem a Szent István templom énekkarához, de ők is teljesen átérték a "Sängerknaben" sorsát hanguk mutálásáig.

A legzseniálisabb és legjelentősebb a "Sängerknaben" tagjai között Franz Schubert /1797-1828/ volt, aki 1803-tól 1813-ig volt tagja az udvari gyermekkórusnak. Anton Bruckner /1824-1896/ mélyebb és sajátosabb módon volt kapcsolatban a bécsi udvar zenekarával. Ez a nagy osztrák géniusz, mint énekes fiú serdült fel a Szent Flórián kollégiumban és 1867-ben a bécsi udvar kápolnájának orgonistájává nevezték ki és így igen szoros kapcsolata volt a "Sängerknabennel". De a zene-történet még számos jelentős személyiségét is, mint Johann Josef Fux /1660-1741/, a barokk zene nagy osztrák komponistája, Hans Richter /1843-1916/, C. Zeller /1842-1898/, Clement Krauss /1893-1954/ karmesterek és a még élő Lovro von Matačić fő-főzeneigazgató és még sokan mások tartoztak az intézethez, mint énekesfiuk.

Ugy tűnt 1918-ban, hogy záróvonalat kell húzni az osztrák zene-történet ragyogó fejezete alá. Az Osztrák-Magyar Monarchia szétesése magával vonta az udvari zenekar és a "Sängerknaben" Intézetének a felbontását is. Az utolsó udvari káplán Josef Schnitt megtartotta lelkes és tisztségét mind a kápolnában, mind a köztársaságban. A zenebarátok sürgetésére határozta el magát Schnitt 1924-ben, hogy ismét létrehoz egy fiukórust és ezt a kórust a régi hagyományok szerint egy intézet képezi ki, mert csak ez a nevelési mód teszi lehetővé az alapos, elmélyült zenei oktatást. Az újrakezdés nehéz volt és a nagy gazdasá-

gi válság éveiben nem ment gondok nélkül. De Schnitt egyengette az utat, saját vagyonát is feláldozta a cél érdekében. Minden köszönet kijár ennek az embernek, aki törhetetlen akarattal mentette át a régi osztrák hagyomány egy részét napjainkba. Ez egy darab speciális bécsi kulturtörténet. Ezeken az eredményeken túl minden év újabb hírt hoz a régi császári udvar templomi énekkaráról, kórusműveiről. Ami először csak próbálkozás volt, az hamarosan tartós eredménynek, sikernek bizonyult.

/Folytatjuk/

.

Németh Tamás és Barna Mária hangversenyeiről

/Megjelent az "Unser Schaffen" 1978. júniusi számában./
Fordította: Hajdu Marianne

Németh Tamás, a vak magyar zongoraművész és zenetanár, a néhány évvel ezelőtt elhunyt Ungár Imrének /az 1932-es varsói Chopin-verseny győztesének/ tanítványa rövid ideig Bécsben tartózkodott. Németh Tamással és a vele érkező Barna Mária énekesnővel rádiófelvételt készítettek. Németh Tamás szívesen lépett fel, mint közreműködő a "Hilfsgemeinschaft" /Vakok segélyegylete/ április 3-án tartott szórakoztató délutánján. Magyar barátunk csodálatos zongorajátéka elragadtatta a közönséget és egyuttal kiváló zongorakisérlőként is bemutatkozott. A két előadó művész a következő napon megtekintette a "Harmoniát", a vakok bécsi otthonát, megcsodálta a szép házat. Zongora- és énekelőadásukkal az otthon lakóit a kikapcsolódásnak és az elragadtatásnak felejthetetlen órájával ajándékozták meg. E helyen is szeretnénk a két művésznak szívből jövő köszönetünket tolmácsolni, valamint Otto Binder professzor barátunknak a rádióközvetítés megvalósításáért és fáradhatatlan közreműködéséért az osztrák vakok és gyengénlátók érdekében.

.

Barna Mária Budapestről rádiófelvételre érkezett Bécsbe. A magyar sorstársnő szívesen fogadta meghívásunkat, hogy a Hilfsgemeinschaft szórakoztató délutánján közreműködjék. Pompás szoprán hangjával, Németh Tamás zongorakisérete mellett, Schubert- és magyar szerzők dalait adta elő, a hallgatóság lelkes tetszésnyilvánítását örömmel fogadta a művésznő.

- . . . -

György Tamás:

Technikai rovat

A telefon

/IX.rész/

/Az automatikus központ/

Az előző részt ott hagytuk abba, hogy a kapcsolást milyen módon végzi a gép. Most vizsgáljuk meg egy beszélgetés kezdeményezést. Tegyük fel, hogy az 1-es előfizető beszélni óhajt a 6-os számú előfizetővel. Hat rövid árammegszakítás indul el a központban. Minden egyes megszakítás egy jelfogó segítségével egy újabb áramkört zár a központban. Ez az új áramkör pedig egy-egy lépéssel tovább forgatja a tengelyt, amelyre a vonalválasztó gép kapcsoló karjai vannak szerelve. Így halad tovább a kar az egyik lemezről a másikra, míg végül a hatodik lemezen megáll. Tehát az első és a hatodik előfizető készüléke most a központon keresztül össze van kapcsolva. A hatodik előfizetőnek azonban tudomást kell vennie a hívásról, amíg az nem történt meg, a készülék kagylója a tartóján nyugszik. Ilyenkor a saját súlyánál fogva két érintkezőt nyom össze, amely biztosítja, hogy a készüléknek csak a csengője van bekapcsolva. A központ először csengőáramot küld a hívott fél vonalára. Ha a csengő megszólal, felemelik a kagylót és a rugóra szerelt tartó felugrik, most már a készülék hallgatója és mikrofonja kapcsolódik be az áramkörbe, így létrejön a teljes kapcsolat. A beszélgetés befejeztével, amikor helyére teszi mindkét fél a kagylót, külön segédberendezések gondoskodnak arról, hogy az egyes előfizető vonalválasztó gépén a karok visszaálljanak eredeti kiindulási helyzetükbe. Ehhez rendszerint egy harmadik forgókarra is szükség van. Nagyobb központoknál a vonalválasztó gépet nem közvetlenül a hívó készülékétől származó áramlökések működtetik, hanem a számfeljegyző gép. Így egyetlen vonalválasztó gép száz állomással is létrehozhatja az összekapcsolást. Ilyen nagy gépeknél az érintkező lemezek tíz félkörívben vannak elhelyezve, egymás fölött lo emeleten, a kapcsoló karokat nemcsak forgatni, hanem emelni és süllyeszteni is lehet. Ha az egyes előfizető pl. a harminckettessel kíván beszélni, a kapcsoló karok előbb felemelkednek a harmadik emeletre, azután vízszintesen mozognak, amíg megtalálják a második lemezpárat és így össze van kapcsolva az egyes és a harminckettes előfizető, a többi az már az előbb ismerttetett módon megy végbe.

/Folytatjuk/

- . . . -

Pinviczki György:

Zenekarunk és szólistáink Losoncon

/ II. rész /

Vendéglátóink nemcsak arról gondoskodtak, hogy jól érezzük magunkat, de arról is, hogy minél emlékezetesebbé tegyék számunkra az ott tartózkodást. Huszadikán, szombaton Losoncról elvittek bennünket

a Magas-Tátrába. A mintegy százötven kilométernyi ut gyönyörűségeit leírni szinte lehetetlen, hiszen a természet minden szépségével találkozhattunk. Ugy érzem hálásak lehetünk szövetségünknek, hogy lehetővé tette utazásunkat és köszönettel gondolunk a szlovák barátainkra, akik körültekintően választották ki uti programunkat. Azok számára akik nem látnak, Hegedüs Károly barátunk és kísérőnk, valamint Dr. Domonkos János kulturfelelős ismertette a látnivalókat és nevezetességeket; persze a legnagyobb igyekezet mellett sem lehetett azt a szépséget leírni, amint egy-egy lomboserdőn haladtunk át úgy, hogy a hegyi ut jobbra-balra kanyargott, majd emelkedett, vagy éppen völgybe vezetett. Délután három óra tájban megérkeztünk a Magas-Tátra lábához. A látvány lenyűgöző volt. Felhőkbe nyúló hóborította hegycsúcsok, melyeket úgy képzelhetünk el, mint egy szabálytalan csipkesort; egyik csúcs magasabb, a másik alacsonyabb. A hó meg az erdő csikjai úgy lógnak le a hegyek oldaláról, olyan változatosan, mint egy májusfa szalagjai, csak teljesen szeszélyesen, a természettől diktálva. Amikor kiszálltunk az autóbusból vagy tiz-tizenkét fokkal hidegebb volt, mint mikor elindultunk Losoncról. Rövid sétát tettünk a Csorba-tó partján, hol a krisztálytisztá vizben láthattuk a hegyek és hegycsúcsok festő palettájára kívánczó tükörképét. Este öt óra körül indultunk vissza egy olyan uton, amely végig a Garam völgyében vezetett. Így láthattuk a Garam szeszélyes, kanyargós folyását és az utat véges-telen-végig övező hatalmas fenyőerdőket. A mintegy háromszázötven kilométernyi ut fáradtságáért mindannyiunkat kárpótolt az a sok felejthetetlen látnivaló és a kristálytisztá hegyi levegő.

Hazaérkezésünk után fejedelmi vacsora várt bennünket. Egész idő alatt élményeinket meséltük egymásnak, majd lepihentünk. 21-én reggel egy kicsit később ébredhettünk, mert a reggeli után csak egy kis losonci városnézés szerepelt a programban. Ebédrel már Ragyolcon vártak bennünket a helyi Rókkantak Szövetségének képviselői. A fogadtatás itt is nagyon szívélyes és baráti volt. Ebéd előtt pohárköszöntők hangzóttak el, melyekben biztosítottuk egymást a kapcsolatok további ápolásáról és hogy barátságunkat senki által nem hagyjuk rossz irányba befolyásolni.

Délután egy kis pihenő következett, hisz a nagyon is bőséges traktát egy kis sétával kellett "ledolgoznunk". Fél három órakor megkezdődött a második hangverseny. Táblás ház várt bennünket, a falu aprajánagyja ott volt. A helység lakosságának nagy része ma is magyar, örömmel fogadták műsorunkat. A mintegy háromszáz főnyi közönség elejétől végig vastappsal köszönte meg együttesünk műsorszámait.

A bucsuzás percei következtek, ami szintén felejthetetlen volt, mert az autóbust teljesen közrefogták és alig tudtunk elindulni. Bucsuzás előtt mindenkinek személyes ajándékokkal kedveskedtek szlovák barátaink.

Este nyolc óra után érkeztünk meg szerencsésen erről a mindannyiunknak élménydus turnéről.

Mint a küldöttség vezetője vettem részt ezen a háromnapos uton, és szeretnék köszönetet mondani az együttes minden tagjának, azért a példás magatartásért, melyet egész idő alatt tanusított és azért a művészi teljesítményért, amely hirt adott a magyarországi vakok zenei életéről. Köszönetet mondok az együttes kísérőinek és segítőinek, akik munkájukkal hozzájárultak a vendégszereplés sikeréhez.

Dénes József:

Sportrovat

Sakkhíradó

A VII. kerületi I. osztályu csapatbajnokságban II. csapatunk tizenegy csapat versenyében - a tavaszi öt fordulóban, mérsékelt teljesítményt nyújtva a következő eredményeket érte el: az Elektronika ellen 6,5:5,5; az MTK-VM ellen 3,5:3,5; a BKV Előre ellen 6,5:5,5; a Terézvárosi IKV ellen 7,5:4,5 arányban vereséget szenvedett, egyetlen győzelmét az MTK-VM IV. csapata ellen érte el 3:4 arányban. 27 pontjával a bajnokság 9. helyén áll.

III. csapatunk a XIV. kerületi I. osztályu csapatbajnokságon játszik az idén is. Az átlagos színvonal bizony jóval meghaladja III. csapatunk játékerejét. Ennek megfelelően csak egy-egy forduló végeredményének szorossá tétele futja erejükből. A résztvevő csapatok száma ebben az évben nyolcra szaporodott. A tavaszi első menet hét fordulójának eredményei: az Ybl Miklós SK 11,5:0,5; a Porcelán II. 6,5:5,5; a Danuvia 8,5:3,5; a Halassy SK 7,5:4,5; a Vegyész 9,5:2,5; a Vegyterv 7:5; a BVSC III. 6,5:5,5; arányban nyert III. csapatunk ellen. 27 pontjával az utolsó helyen áll.

Sportkörünk sakkszakosztálya március 20 és május 3 között rendezte meg az 1978. évi házi bajnokság elődöntőjét. A végeredmény: 1. Hajdu József 10, 2. Wiedner István 9, 3. Hosszu Vilmos 8,5; 4. Horváth József 7,5; 5-6. Bóbis József és Csóti József 6, 7. Hirth Ignác 5, 8. Dr. Krabót György 4,5; 9. Nyikes József 3, 10. Kovács József 2,5; 11-12. Bereznai István és Kovács Tibor 2 pont. Az első három helyezett versenyző jut az ősszel megrendezésre kerülő döntőbe, csatlakozva a II. és I. osztályuakhoz.

Az elmúlt hetekben, hónapokban több saktársunk vett részt különböző szintű egyéni versenyeken. Az V. kerületi Sakkszövetség által rendezett II. osztályu versenyen Voján István 11 játszmából 10 pontot ért el. Ritkaság számba menő teljesítményével, természetesen, első lett.

A Bp. Honvéd "Kossa István emlékversenyén" a II. osztályu kategóriában Rév Miklós 13 játszmából 8,5 pontot ért el és harmadik lett. Ugyanitt Lévai József és Voján István közepesen szerepeltek. Az I. osztályu versenyt két csoportban rendezték. Az egyik csoportban Kovács Ferenc 13 játszmából 8,5 egységet teljesített és ezzel második lett. Ugyanebben a csoportban Dénes József 6, Nemes György 4,5 pontot ért el. A másik csoportban Antal Mihály 8,5 pontos teljesítményével harmadik lett.

A budapesti Sakkszövetség II. osztályu versenyét több csoportban rendezte. Kapitány István 10 játszmából 6,5 pontot ért el és második lett, Voján István 11-ből 6 ponttal harmadik, Lévai József és Zichó József 5-5 ponttal a mezőny közepén foglaltak helyet.

Felhívás!

A VGYOSZ Budapesti és Pest megyei Szervezete szeptember 1-től kezdők és haladók részére orosz és német nyelvtanfolyamokat szervez.

Jelentkezni lehet: a Budapesti Szervezet irodájában telefonon: 428-506, levélben: 1146. Budapest, XIV. Május 1. ut 47.

Jelentkezési határidő: 1978. augusztus 31.

Külön felhívjuk a telefonkezelők figyelmét a tanfolyamokra, ezek elvégzése segítséget nyújthat munkájukban.

- . - . -

Közlemények

63 éves nyugdíjas vagyok, jól felszerelt főbérleti lakással rendelkezem. Korban hozzám illő élettársat keresek megértő, becsületes férfi személyében. Leveleket a szerkesztőségbe kérek "Szerezzél várlak" jelígre.

.

21 éves, erősen gyengénlátó leány, korban hozzáillő gyengénlátó férfi ismeretséget keresi házasság céljából. Leveleket "Vörösrózsá" jelígre szövetségünk Csongrád megyei Szervezetének irodájába kér. /Cím: 6721 Szeged, Bocskai u. 11. /

.

170 cm magas, 23 éves, barna haju, szemüveges, beszédhibás fiú vagyok. Szeretnék levelezni 18-23 éves kora leánnyal. Leveleket az alábbi címre kérek: Kiss László Gyula, 9700 Szombathely, Aréna u.1.

.

Értesítjük az érdeklődőket, hogy a budapesti központi Braille könyvtár 1978. augusztus 7-től szeptember 11-ig szabadsággal miatt zárva van.

- . - . -

Innen-onnan

A WCWB és a fogyatékosokkal foglalkozó egyéb szervezetek tevékenysége.

Madridban 1978. április 11-13-án volt a Braille-könyvtárak és nyomdák vezetőinek értekezlete. Az értekezlet határozata kiemelte a nemzetközi együttműködés fontosságát, javasolta a technikai eljárások tapasztalatcseréjét és indítványozta, hogy a könyvtárak készítsenek katalógust, és ezeket cseréljék ki egymás között. Hangsúlyozta a Braille-írás,-olvasás fontosságát és felkérte a tagszervezeteket az oktatásának fokozására.